

« تاریخ علوی »
در عصر آل بویه و صفوی

تحقیق و تألیف: سید فخرالدین موسوی

سرشناسه	موسوی فخرالدین ۱۳۴۴
عنوان و بدو آور	تاریخ علوی در عصر آل بویه و صفوی / تحقیق و تألیف فخرالدین موسوی
مشخصات نشر	قم: محدث ۱۳۸۶
مشخصات ناشری	۲۰۲ ص
وضعیت فهرست نویسی	فیا
یادداشت	کتابنامه: ص ۲۰۱-۲۰۳ همچنین به صورت زیرنویس
موضوع	شیعه -- ایران -- تاریخ
موضوع	شیعه -- ایران -- تاریخ -- قرن ۱۰-۱۲ ق.
موضوع	شیعه -- ایران -- تاریخ -- قرن ۴۰۲ ق
موضوع	ایران -- تاریخ -- علویان ۲۵۰-۳۱۶ ق
رده بندی دیویی	۸۶ م ۲۳۹/ BP
رده بندی کنگره	۲۹۷/ ۵۳۰۹۵۵
شماره کتابخانه ملی	۴۹۵۵۲-۸۵

نام کتاب :	تاریخ علوی در عصر آل بویه و صفوی
نویسنده :	سید فخرالدین موسوی بفرونی
ناشر :	نشر محدث
نوبت چاپ :	اول بهار ۱۳۸۶ ه. ش - ۱۴۲۸ ه. ق
قطع و صفحه :	۲۰۲ صفحه وزیری
تیراژ :	۵۰۰۰ نسخه
چاپخانه :	اسوه
قیمت :	۲۵۰۰ تومان
شابک :	۹۶۴-۸۲۹۷-۰۶-۱
	ISBN: 964 8297-06-1
کلیه حقوق برای مؤلف محفوظ است	

مراکز عرضه کتاب :

۱ - قم - خیابان امام کوچه ۵۹ پلاک ۳۲ تلفن ۶۶۱۳۲۲۵

۲ - قم - انتشارات انصاریان - خیابان شهداء کوچه شماره ۲۲ پلاک ۱۱ تلفن ۷۷۴۱۷۴۴

فهرست

بخش اول

حاکمان بنی العباس

(تاریخچه حکومت سی و هفت حاکم عباسی) / ۱۳

مقدمه	۱۵
انقراض حکومت بنی امیه و شروع حکومت بنی عباس	۱۶
ظهور حکومت های شیعه و آل بویه	۱۷
حاکمان بنی العباس (۱۳۲-۶۵۶ ه.ق)	۱۷
۱- ابو العباس سفاح اول خلیفه عباسی (۱۳۲-۱۳۶ ه.ق)	۲۱
۲- منصور دوانیقی دوم خلیفه عباسی (۱۳۶-۱۵۸ ه.ق)	۲۲
۳- خلافت مهدی (ابو عبدالله محمد المهدی ۱۵۸-۱۶۹ ه.ق)	۲۳
۴- خلافت هادی (ابو محمد موسی الهادی ۱۶۹-۱۷۰ ه.ق)	۲۴
۵- خلافت هارون الرشید (ابو جعفر هارون الرشید ۱۷۰-۱۹۳ ه.ق)	۲۵
۶- خلافت امین (ابو موسی محمد الامین ۱۹۳-۱۹۸ ه.ق)	۲۶
۷- خلافت مأمون (ابو جعفر عبدالله المأمون ۱۹۸-۲۱۸ ه.ق)	۲۸
۸- خلافت معتصم (ابو الحسن محمد المعتصم بالله ۲۱۸-۲۲۷ ه.ق)	۲۹

- ۹- خلافت واثق (ابوجعفر هارون الواثق بالله ۲۲۷-۲۳۲ ه.ق.) ۳۰
- ۱۰- خلافت متوکل (ابوالفضل جعفر المتوکل علی الله ۲۳۲-۲۴۷ ه.ق.) ۳۰
- ۱۱- خلافت منتصر (ابوجعفر محمد المنتصر بالله ۲۴۷-۲۴۸ ه.ق.) ۳۱
- ۱۲- خلافت مستعین (ابوالعباس احمد المستعین بالله ۲۴۸-۲۵۳ ه.ق.) ۳۱
- ۱۳- خلافت معتز (ابوعبدالله محمد المعتز بالله ۲۵۲-۲۵۵ ه.ق.) ۳۲
- ۱۴- خلافت مهتدی (ابواسحاق محمد المهتدی بالله ۲۵۵-۲۵۶ ه.ق.) ۳۲
- ۱۵- خلافت معتمد (ابوالعباس احمد المعتمد بالله ۲۵۶-۲۷۹ ه.ق.) ۳۳
- ۱۶- خلافت معتضد (ابوالعباس احمد المعتضد بالله ۲۷۹-۲۸۹ ه.ق.) ۳۴
- ۱۷- خلافت مکتفی (ابومحمد علی المکتفی بالله ۲۸۹-۲۹۵ ه.ق.) ۳۵
- ۱۸- خلافت مقتدر (ابوالفضل جعفر المقتدر بالله ۲۹۵-۳۲۰ ه.ق.) ۳۵
- ۱۹- خلافت قاهر (ابومنصور محمد القاهر بالله ۳۲۰-۳۲۲ ه.ق.) ۳۶
- ۲۰- خلافت راضی (ابوالعباس احمد الراضی بالله ۳۲۲-۳۲۹ ه.ق.) ۳۷
- ۲۱- خلافت متقی (ابواسحاق ابراهیم المتقی بالله ۳۲۹-۳۳۳ ه.ق.) ۳۸
- ۲۲- آغاز قدرت برای آل بویه ۳۹
- ۲۳- خلافت مستکفی (ابوالقاسم عبدالله المستکفی بالله ۳۳۳-۳۳۴ ه.ق.) ۳۹
- ۲۴- خلافت مطیع (ابوالقاسم فضل بن جعفر مقتدر ۳۳۴-۳۶۳ ه.ق.) ۴۰
- ۲۵- خلافت طائع (ابوالفضل عبدالکریم الطائع بالله ۳۶۳-۳۸۱ ه.ق.) ۴۰
- ۲۶- خلافت قادر (ابوالعباس احمد بن اسحاق مقتدر بالله ۳۸۱-۴۲۲ ه.ق.) ۴۱
- ۲۷- خلافت قائم (ابوجعفر عبدالله القائم بامر الله ۴۲۲-۴۶۷ ه.ق.) ۴۱
- ۲۸- خلافت مقتدی (ابوالقاسم عبدالله مقتدی بامر الله ۴۶۷-۴۸۷ ه.ق.) ۴۲
- ۲۹- خلافت مستظهر (ابوالعباس احمد المستظهر بالله ۴۸۷-۵۱۲ ه.ق.) ۴۲
- ۳۰- خلافت مسترشد (ابومنصور الفضل المسترشد بالله ۵۱۲-۵۲۹ ه.ق.) ۴۳
- ۳۱- خلافت راشد (ابوجعفر المنصور الراشد ۵۲۹-۵۳۰ ه.ق.) ۴۳
- ۳۲- خلافت مقتفی (ابوعبدالله محمد المقتفی لامر الله ۵۳۰-۵۵۵ ه.ق.) ۴۳
- ۳۳- خلافت مستنجد (ابوالمظفر یوسف المستنجد بالله ۵۵۵-۵۶۶ ه.ق.) ۴۴

- ۳۳- خلافت مستضی (ابو محمد الحسن المستضیء بامر الله ۵۶۶-۵۷۵ ه.ق) ۴۴
- ۳۴- خلافت ناصر (ابو العباس احمد الناصر الدین الله ۵۷۵-۶۲۲ ه.ق) ۴۴
- ۳۵- خلافت ظاهر (ابو نصر محمد الظاهر بامر الله ۶۲۲-۶۲۳ ه.ق) ۴۵
- ۳۶- خلافت مستنصر (ابو جعفر المنصور المستنصر بالله ۶۲۳-۶۴۰ ه.ق) ۴۵
- ۳۷- خلافت مستعصم (ابو احمد عبدالله المستعصم بالله ۶۴۰-۶۵۶ ه.ق) ۴۵

بخش دوم

علمای شیعه حکمای شیعه در عصر آل بویه و صفوی / ۴۷

- ظهور حکومتهای شیعه و آل بویه ۴۹
- فقههای برجسته شیعه در عصر آل بویه ۵۰
- «شیخ مفید» ۵۰
- «سید مرتضی (۴۳۶-۳۵۵) در عصر آل بویه» ۵۱
- تجلیل علماء عامه از سید مرتضی ۵۲
- گفتار ابن ابی الحدید در مدح سید مرتضی ۵۳
- خدمت به فرقه امامیه در زمان «قادر بالله» ۵۴
- چرا سید مرتضی را «علم الهدی» نامیدند؟ ۵۴
- تجلیل از شخصیت سید مرتضی؛ ۵۵
- «محمد بن الحسین الرضی الموسوی ۲» ۵۷
- تأسیس حوزه نجف بعد از حکومت آل بویه ۵۹
- سرزمین دیلم و دیلمیان ۶۲
- عقاید آل بویه ۶۳
- شیخ صدوق و زیارت مشهدالرضا در زمان رکن الدّوله ۶۴
- اختلافات مذهبی ۶۵
- مردی که شیعه می شود ۶۶

بخش سوم

نقش فقهاء و علماء در عصر صفویه در ایران و لبنان و عراق / ۷۱

۷۳	 شروع نهضت صفویه
۸۱	 تخریب خانقاه بدستور شاه اسماعیل صفوی
۸۵	 زبان شعر و شاعری
۸۵	 لفظ «شیخ» و «درویش» و «قطب»
۸۶	 اشتباه در افکار صوفیان
۸۷	 حسن بصری و شیطان
۸۹	 عقاید و افعال زشت صوفیان
۹۱	 علل گرایش به تصوف
۹۱	 بُعد معنوی: تعلیم ذکر
۹۲	 بُعد مادی: عشق‌بازی
۹۳	 فریب عوام با زبان شعر
۹۶	 نحوه خواندن شعر:
۹۶	 صفویه با صوفیان
۹۸	 شروع عصر صفویه و پادشاهان شیعی مذهب
۱۰۰	 شاه اسماعیل بن سلطان حیدر (۹۰۷-۹۳۰ هـ.)
۱۰۰	 شاه اسماعیل صفوی
۱۰۱	 لقب شیخ الاسلامی برای شیخ علی بن هلال جزائری
۱۰۱	 بعد از عراق و لبنان کشور ایران مرکز مرجعیت شد از شیخ بهائی تا فاضل هندی
۱۰۳	 ۱- شاه اسماعیل صفوی (شاه اسماعیل اول و آغاز حکومت از تبریز)
۱۰۵	 شاه اسماعیل و تصرف «عراق عجم»
۱۰۶	 ۲- شاه طهماسب اول

۱۰۶	« جنگ با اوزبکان »
۱۰۷	« جنگ با ترکان عثمانی »
۱۰۷	« وضع اجتماعی در حکومت شاه طهماسب اول »
۱۰۸	شاه طهماسب اول و دعوت از محقق کرکی
۱۰۹	اندیشه‌های خرافی در عصر شاه طهماسب
۱۱۰	مؤسس فرقه نقطویان
۱۱۲	۳- اسماعیل بن طهماسب (۹۸۴-۹۸۵ هـ)
۱۱۲	۴- محمد بن اسماعیل معروف به سلطان محمد خداپنده (۹۸۵-۹۹۶ هـ)
۱۱۴	۵- شاه عباس اول (۹۹۶-۱۰۳۸ هـ)
۱۱۵	روزگار شیخ بهائی و شاه عباس اول
۱۱۶	نفوذ علماء و سلاطین صفویه
۱۱۶	حالات آخوند ملا عبدالله تونی
۱۱۷	ملاقات آخوند ملا عبدالله تونی با میرداماد
۱۱۷	ملاقات شاه عباس با ملا عبدالله تونی
۱۱۹	هنر معماری در عهد صفوی
۱۲۰	خطاطی در دوره صفویه
۱۲۲	اصفهان پایتخت صفویه
۱۲۳	قم و علاقه خاندان صفوی
۱۲۶	۶- شاه صفی سام میرزانوه شاه عباس معروف به قصاب صفویه (۱۰۳۸-۱۰۵۲ هـ)
۱۲۷	۷- شاه عباس دوم (۱۰۵۲-۱۰۷۸ هـ)
۱۲۹	« عنایت شاه عباس دوم به ملا محمدباقر سبزواری »
۱۲۹	۸- شاه صفی معروف به شاه سلیمان (۱۰۷۸-۱۱۰۶ هـ)
۱۳۱	شاه سلیمان صفوی و علاقه به آقا حسین خوانساری
۱۳۳	۹- شاه سلطان حسین (۱۱۰۶-۱۱۴۰ هـ) - ۱۱۳۵ هـ

۱۳۴	محمود افغان (آغاز حکومت ۱۱۳۵ هجری).....
۱۳۵	شاه سلطان حسین و صوفیان.....
۱۳۶	ضعف شاه سلطان حسین.....
۱۳۷	۱۰- شاه طهماسب دوم (۱۱۴۰- ۱۱۴۵ هـ.) یا شاه عباس سوم.....
۱۳۸	۱۱- شاه سلیمان دوم (در سال ۱۱۶۲ اسماً حکومت چند روزه داشت).....

بخش چهارم

نقش عظیم ولایت در حفظ رسالت و تحقق توحید

از دیدگاه علامه شرف الدین موسوی عاملی (ره) / ۱۳۹

۱۴۱	مقدمه.....
۱۴۲	عقیده علامه شرف الدین موسوی عاملی ۱ در نقش عظیم ولایت.....
۱۴۲	عوامل «منشاء اجتهاد در مقابل نص» در مقابله با ولایت.....
۱۴۳	جهات اجتهاد.....
۱۴۴	اجتهاد در نص.....
۱۴۵	بحث کلامی در نقش عظیم ولایت در حفظ رسالت و تحقق توحید.....
۱۴۶	بحث نصوص قرآنی برای ترسیم نقش ولایت.....
۱۴۸	بحث روایی جهت نقش عظیم ولایت در حفظ رسالت و تحقق توحید.....
۱۴۹	فصل اول:.....
۱۴۹	اجتهادات و مخدوش شدن نقش عظیم ولایت.....
۱۵۶	فصل دوم:.....
۱۵۶	گستاخی به پیغمبر خدا و ممانعت از نوشتن منشور ابدی.....
۱۶۲	فصل سوم:.....
۱۶۲	خطاهای فاحش در اجتهادات حاکمان به جهت مخالفت با نقش ولایت.....
۱۶۳	داستان زید بن حارثه و جنگ موته.....

خطای تجسس	۱۶۷
فصل چهارم:	۱۷۲
بدعت‌گزاری در مقابل سنت‌گرایی	۱۷۲
بدعت عجیب در مقابل نص قرآن	۱۷۳
عظمت و نقش حماسی شهید اول در لبنان	۱۷۷
و حماسه‌سازان لبنان در عرصه فقه و فقاہت	۱۷۷
لبنان و نقش علمای آن در شہادت، بالأخص «شهید اول»	۱۷۹
«محقق کرکی یا محقق ثانی»	۱۸۱
چرا این فقیه بزرگ دعوت شاه طهماسب را اجابت نمود؟	۱۸۲
۱- بدلیل شرایط زمانی و مکانی جهت تحکیم مبانی اسلام	۱۸۲
۲- بدلیل اجرای احکام بوسیله حکومت شاه طهماسب	۱۸۲
۳- جهت و خط فکری به نهضت صفویه	۱۸۳
فواید حضور محقق کرکی و هجرت از لبنان به ایران	۱۸۳
فایده اول: قدرت علماء شیعه در ایران	۱۸۳
فایده دوم: ایران پس از دوره صدوقین مرکز فقه شیعه گردید	۱۸۴
فایده سوم: ایران از قلمرو حکومت حاکمان عثمانی خارج گردید	۱۸۴
فایده چهارم: دور شدن سیاست‌بازان و دنیاپرستان در ایران	۱۸۵
لبنان و حماسه‌سازی دیگر با نام شهید دوم	۱۸۶
خصوصیات «شهید ثانی»	۱۸۷
نحوه شہادت شهید دوم	۱۸۸
عزالدین حسین عاملی جبعی (پدر شیخ بهائی)	۱۹۰
سفر شیخ عزالدین حسین عاملی به ایران	۱۹۱
مقام شیخ الاسلامی و توجه سلطان محمد خدابنده به شیخ عزالدین	۱۹۱
نقش شیخ بهائی (بهاء الدین محمد حارثی همدانی عاملی جبعی) از	۱۹۲

جبل عامل تا ایران	۱۹۲
حضور شیخ بهائی در قزوین	۱۹۳
وفات شیخ در اصفهان	۱۹۴
صاحب مدارک (سید محمد بن علی بن ابی الحسن موسوی) و صاحب معالم و نقش آن‌ها ..	۱۹۴
صاحب معالم و صاحب مدارک دو شاگرد مقدّس اردبیلی	۱۹۵
وفات صاحب معالم و صاحب مدارک	۱۹۶
محدث بزرگ جبل عامل شیخ حر عاملی	۱۹۷
محلّ تولّد و وفات شیخ	۱۹۷
اساتید شیخ و مسلک او	۱۹۷
اقتدار شیخ حرّ عاملی در مقابل شاه سلیمان	۱۹۸
منابع	۲۰۱